

Locuint'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat's Morarilor Nr. 18.

Scrisorile nefrancate nu se voru
prim decatu numai de la corespondintii regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramsi si nepublicati se
vor arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politico, literario, comercial si economico.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pest'a, 28. Mart. 1870.

(H.) Unu corespondinte in „Pesti Napló”, Nr. 65. d'in 20. martiu a. c., a nume dlu Dózsa D., vorbindu séu voindu a vorbi despre miscările naționale ale romanilor d'in Transilvania, se suie si se pune pre una regiune atât de inalta, cătu abîb-abiè lu poti diari; elu vagabundea prin inaltele idee de state mari si potente; orbeca a supr'a acelora state ale Europei, cari s'au formatu mari, precum sunt asta-di, prin assimilarea mai multor popore intr'o singura națiune de statu: si piticu, precum este, crede că si petecu, ce se chiama Ungaria, anca au avutu si are chiamarea de a assimilá in elementulu magiaru pre tote celealte națiuni, si a deveni statu mare si potentu magiaru in Europ'a.

En, dă-te mai josu, dle Dózsa, d'in inaltimdea unde fantasi'a siculica te a radicatu, că ci, séu că esci prè piticu, séu că te ai urcatu prè susu, dar' la inaltimdea, unde pote ambițiunea, pote utopi'a chiar' te a rapitu, — nime nu te pote vedé. Descende de la fantasi'a propria semintieei magiare si vina la realitatea unde suntemu, de ar' fi acésta anca pre astăt de dura si neplacuta, precum se pare că nu-ti vine bine la socotela.

Ce este Ungaria? ce pote fi ea? Nu este nici statu mare europenu — si nu va poté nici fi. Pe cătu timpu Ungaria fortéza contopirea Transilvaniei si a Croatiei; pre cătu timpu magiarii tindu la desnaționalisarea romanilor si slavilor: magiarii nu voru poté fi tari, Ungaria nu va poté ave esistentia secura. Că voiti contopirea Transilvaniei si Croatiei in Ungaria, — este fapta; că tindeti la desnaționalisarea romanilor si slavilor si assimilarea loru in elementulu magiaru, — anca este fapta.

Sé stâmu aci, la acésta fapta; sé recunoscemu că este reu acésta, si pentru noi si pentru voi; sé incercâmu a delaturá acestu reu; sé dâmu fia-carei tiere, si fia-carei națiuni ce e alu seu, — si apoi plutésca cine va vré in aerulu ideelor de statele cele mari ale Europei de asta-di; noi voru poté fi frati si tari si mari.

Inceata odata cu insinuatiunile, că romanii aru tinde la sfaramarea tieri; dar' inceata de alta parte a ve atribui facultati ce eu totulu ve lipsescu. Nici secnialu, nici sasulu in Transilvania, nu pote dice eu mai multu dreptu decătu romanulu, că acésta tiera e a lui; care ar' afirmá contrariulu, este nu numai ignorantu in istoria, dar' si perfidu falsificatoriu de faptulu ce si orbulu lu vede. Nici Ungaria ca tiera, nici magiarulu ca națiune chiaru, n'au acea superioritate spirituale ca sé cutrupésca tiéra Transilvaniei si Croatiei, si sé innece pre romanu si slavu in limb'a magiara. Si un'a si alt'a, si existint'a tierei, si libertatea nationale, numai in federalismu potu sé aiba viitoriu.

Federalismulu nu este rumpere națiunale; elu este legatur'a națiunale si poterea națiunilor. Federalismulu nu este utopia, elu este bas'a statelor moderne, unde, mai alesu ca la noi, fia-care națiune are dreptul si naturalu si istoricu de a esiste ca atare. Toti barbatii de statu, toti omenii mari, toti publicistii d'in lume — o recunoscu acésta: genuluman numai pre bas'a acésta se poate desvoltá si ajunge la imperiul adeverului si la fericire pre pamentu.

Că acésta idea, ide'a națiunale si de federalismu, si ar' fi astăt aplicare numai in acele secole primitive unde societătile, trecundu d'in vîtoriu patriarcale, s'au intrunitu in corporatiuni naționale, in republice mici; si că aceste ar' fi fostu segmenta acelora societăti, d'in cari si pre a caroru ruina s'au formatu mai tardiu staturile cari tienu asta-di equilibriul Europei; ér' că acele base primitive pentru transformarea societătilor, acum n'ar' mai ave valore;

că Rom'a, chiar' pentru că ar' fi ruptu cu principiul naționalu si cucerindu popore le-a legatul pre aceste prin ide'a de statu, si in loculu naționalitătilor genetice a formatu una mare națiune politică, — si că prin acésta ar' fi devenit u mare si poternica; si că, dupa ce ide'a de statu

n'a fostu mai multu preponderante, Rom'a anca a cadiutu, si poporele s'au decompusu in elementele proprii;

că in Europ'a, séu pote pre tota facia pamentului nu s'ar' astă unu statu, care intru incepululu séu desvoltarea sa ar' fi avutu numai una singura naționalitate genetică; si că in națiunea, carea a datu nume, limba, si sistema statului, fiindu si mai culta in privint'a spirituala, s'ar fi contotitul tote celealte naționalităti:

d'in aceste argumentatiuni, dle Dózsa, nu urmeza că lumea ar' fi renunciatu la formele de guvernamentu naționalu, si că in loculu acestorui forme naționale ar' fi primitu conceptulu de statu; căci ori-ce statu este si trebuie să fie si naționalu, fia acelu-a locuitu numai de una națiune séu de mai multe națiuni; numai că acestea să nu fie asuprite un'a prin alt'a nici politicesce nici in orice alta privintia;

dar' d'in aceste argumentatiuni nu urmăzea anca nici acea, ca Ungaria să absorba in ide'a sa de statu pre Transilvania si Croaf'a, si ca națiunea magiara să proclame, că tote națiunile tieri, romanii, slavii si cei-a-latti formăna națiunea politica magiara!

Acésta este absurditate. Precum este absurditate si aceea, că aglomerarea mai multor națiuni ar' fi conceptulu unei națiuni politice, si că cine s'ar opune la astfelui de aglomerare, s'ar opune la cursulu naturalu alu desvoltarei sociale d'in lume, si că ar' fi retrogradu, si ar' impinge omenimea la experimentatiuni, d'in cari ar' urmă disolutiune totala! Aceste sunt absurdităti, dle Dózsa!

D'in contra, care vre aglomerarea mai multor națiuni intr'o singura națiune politica, acelu-a este retrogradu si se opune desvoltarei celei mai naturali a genului omeneescu. Cine a si mai audiu, decătu dela voi, ca mai multe națiuni să formeze una națiune? — ca-si candu asiu dace, că mai multi oameni să formeze unu omu. Națiune cu prerogative séu mai bine cu privilegiuri politice, — intielegu; dar' mai multe națiuni aservite cu o națiune privilegiata, să formeze una națiune politica, — acésta n'o intielegu. Acésta o intielegu retrogradii si acei-a cari vre se impinga omenimea la experimentatiuni, de unde nu resulta alta decătu ruina si totale disolutiune.

Ce vreti voi, striga dlu Dózsa, in seculu de asta-di cu fantasiele vostre de separatismu naționalu? ce vreti cu pretensiunile vostre ce tîntescu la a disolve corporile de statu, ce tienu echilibriu?

Dar' ce vreti voi, piticiloru, ve dicu eu, cari numai pana atunci poteti sta in picioare pana ve tiene nemtiulu, si indată ce acestu-a si va luă man'a de pre noi, ve cutrupiti cu statu, cu națiune, cu limba, cu totu ce aveti si ce ati luat de la altii? Pre noi ne acusat de separatismu, candu voi ve ingraditi de tota lumea si ve faceti neacesibili; pre noi ne acusat de pretensiuni nedrepte, candu voi pretindeti, ca una tiéra să nu-si mai reclame deputurile, si una națiune de trei milioane să n'aiba vietia publica-natiunale! Si apoi dicet, că noi suntemu in acea etate a desvoltarei, unde evreii trebe persecutati si națiunile mai culte trebe batjocorite, si că noi numai pre partea nostra explicam principiul libertatei, egalitatei si fraternitatii! Dar' voi in ce etate sunteti, candu persecutati una tiera si națiuni intrege, candu ve bateti jocu de drepturile omului, si candu libertatea, egalitatea si fraternitatea ve este numai masca sub care ascundeti tiran'a si despotismulu?

Aduceti de exemplu pre Americ'a, si dicet că aceea nu prin ide'a de naționalitate, nici nu prin federalismu, ci prin ide'a de asociatiune la ajungerea scopului libertatei genului uman — a devenit mare si potente, in cătu ar' poté dă directiune si betranei Europei.

Dar' prè te sui susu, dle Dózsa! Ati recunoscuti voi vreodata libertatea la voi, care este in Americ'a? Séu, are Americ'a acele legi contrarie libertatei, cari le aveti voi? Sunt ore acolo națiuni asuprite precum sunt la noi? Se

Pretul de Prenumeratiducă:

Pre trei lune 3 fl. v. a.
Pre sase lune 6 " " "
Pre anul întregu 12 " " "

Pentru România

prea întregu 36 Fr. = 30 Lei n.
" 6 lune = 15 " = 15 " "
" 3 — 8 " = 8 " "

Pentru Insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. tacs'a timbrului pentru hesece-care publicație separatu. In loculu deschisui 20 cr. de linia.
Unu exempliaru costa 10 cr.

despoile ore acolo tiere de drepturile loru, precum la noi? Se conditiună ore acolo drepturile publico-politice si civile ale cetățianilor de la cunoscintia cutarei séu cutarei limb, precum este acésta, la noi? Se facu ore acolo institute specifice pentru una națiune, pentru națiunea asié numita politica, precum se face acésta la noi cu detrimentul si pre spesele celorulalte națiuni?

Ce vorbiti dar' de Americ'a, candu nu cunosceti Americ'a? Despoti pigmei, ce ve asemnat cu gigantic'a libertate?

Daca cautămu, dace dlu Dózsa, d'in inaltimdea ideelor politice ale secului 19., la acele miscări separatistice cari se agită in patria nostra si in Austri'a, e cu nepotintia a nu le inferă cu timbrulu secului primitiv; dar' de alta parte, continua dlu Dózsa, doctrinele seculului nostru ne asigura (adeca pre magiari), că acele miscări pusilânlime nu voru astă resunetu in Europ'a.

Daca doctrinele secului nostru aru fi slavii romanilor si a slavilor prin magiari si asuprira națiunilor prin pseudoresa de care suferă magiarii: atunci Europ'a nu va asculta la tipetele națiunilor asuprute. Norocirea inse este, că Europ'a nu e astăt de orba, precum si-o inchipuiesce dlu Dózsa; Europ'a ne cunosc, si cine si ce suntemu noi, si cine si ce sunteti voi. Europ'a scie, că noi suntemu romani, si voim a remané romani; Europ'a scie, că noi anca avem o tiera, care nu voim a o dă preda nici văe, nici altui-a ori-cui; Europ'a scie, că voi, una mana de oameni, ve vindicati privilegiuri, cari mintea, omenimea, domnedieu, tôte le-au condamnatu de multu; Europ'a scie, că voi voiti a fi stapani, éra pre romani si slavi să-i tieneti in sierbitute perpetua politica si națiunale: Voru astădore aceste doctrine ale vostre, acésta sistema de pseudoresa a vostre, resunetu in Europ'a: séu invinge-va principiul libertatei naționale, pentru care ne luptăm noi, — vomu vedé. Noi acceptămu in liniște viitorulu, — si credem că mai multu este alu nostru, decătu alu vostru.

Voi magiarii, si acele frânture de popore liberali (néptörédékek), cari au tienutu cu voi, dicet, că v'ati luptat cu națiune compacta la anii 1848—9 pentru ideele reformatorie ale seculului, si ca națiune compacta politica v'ati luptat in 20 de ani pre terenul pasivitatei; dar' v'ati luptat, dicet, pentru vieti de statu; v'au promis, afirmati, munti de aur ca la națiune, dar' voi statulu l'ati pretinsu indereptu.

Dar' cine era statulu, — daca nu voi? dar' cine erau acele frânture de popore liberali, daca nu vindictori sangeli propriu? dar' cari erau ideele vostre reformatorie, daca nu estirparea cu focu si feru a totu ce nu era magiaru? Aci este cheia luptei vostre, cu care ve laudati, dar' carea bine o sciti ascunde inainte-a Europei. Ati proclaimat libertatea si egalitatea civile, — dar' ati practicat tirani'a si despotismulu naționalu. Ati scrisu ideele seculului pre standardulu vostru, — dar' programul ve era negatiunea libertatei si egalitatii politice-naționale, pentru totu ce nu era magiaru. Diceati, că n'aveti tendintie separatistice, — dar' in urma ati mersu pana unde ati ruptu si cu naționalitătile si cu tronul. Acésta a fostu cheia invingerilor vostre! Si acum mai aveti anca arogantia de a dace, că Europ'a culta a incuiintat programele vostre, si că domnitorul va satisfacutu pretensiunile vostre!

Cu dreptu cuventu ve poteti plange, că nu a invinsu ide'a libertatii, — căci voi portati aci vin'a, voi sunteti retrogradii; multe d'in traditiunile vostre feudali sunt anca pet'a si pedec'a liberteatilor; — tôte lumea le vede, numai voi nu vreti să le cunosceti, numai voi ve ingraditi cu ele ca mórtea cu intunereculu.

Voi dicet, că miscări naționale n'au arestatu anca nici unu geniu, ele sunt retrograde, si n'au viitoriu; — dar' miscări vostre feudali au destui genii, ele sunt progresulu, alu loru este viitorulu! Beata simplicitate, si órba truffa! Voi pretindeti, că intențiile, că lucrările vostre sunt per excellentiam constitutiunali; — si totu ce nu se unesce

cu intențiunile văstre, este anticonstituțional! A asupră natuini, a sugrumă una tiéra in autonomia sa, — este constituițional! Aceștă o faceti voi. Dar' a se adună liberu, fia chiaru si la Turda, si a spune convingerile si opiniunile despre sortea unor natuini si unei tiere, — este anticonstituțional! Aceștă o facem noi. A ve pune in intie legere cu nemti si a împără stapanirea intre voi si ei, ca ei să germanizeze, voi să magiarizati, — este constituițional; dar' a ne pune noi in intie legere cu poporele asuprute, pentru a scăpa din sclavișca ce degrada omenimea, — este anticonstituțional! Voi protestati aci, si noi să nu protestăm colo! Voi dicați, că violămu legile, candu voimur a ne pune in intelegeră cu cei de o sorte, cu noi. Dar' unde este acea lege, carea ar' opri si simpatia ce asupră o au unii către alții? si carea ar' condamnă pre selavu, că nesukses la libertate? Candu erati si voi asuprati, d'impreuna cu noi de către nemți, — pentru ce simpatiaserati atunci cu noi? Si la a. 1866, pentru ce simpatiile văstre treceau preste marginile tieri? Aceste simpatie, erau ele nelegali? Dar' noi vi laăm legile, — voi nu!!

Vedeti cătu de neferici sunteti, si cum ve incurcati in tesele si concluziunile văstre. A! dar' alu vostru este proverbialu: ha akarom venhes, ha akarom nem venhes! Să ve sia de bine!

Si ce mai dicați voi anca? Dicați că nefericita idea este acea de la noi, că vremur a petiționă la principale pentru schimbarea sistemei. Si apoi, candu dicați voi acăstă, pretindeti a fi constituțional! N'asuu vră a presupune, să nu sciti, că principale anca este unu factoru alu legislației; si nu potu presupune, că ati voi a negă cetățianilor si dreptulu de a petiționă, său de a se plange, său de a areta principelui reului ce pote urmă pentru tronu si imperiu d'in vre-una sistema de guvernamentu, fia chiar si cea inaugurata astă-di si sustinuta de una parte a magiarilor si de una alta parte a nemtilor, dar' condamnata de tote celelalte natuini, si de mare parte d'in magiari, si de alta mare parte d'in nemti. De altmîntre ve stă in via si in potere a ménă înaintea judecătii si a-i sentenția pre toti acel-a, cari lucra contra sistemei dualistice, — căci astfelui ordina legile avitice ale vostre! Atât'a numai, că atunci ar' trebuī să transformați imperiul intr'unu institutu de carcere mare, căci altmîntre nu sciu unde ati poté infundă pre atâti malecontenti ai dualismului. Dar' apoi ore, acăstă ar' fi calea la indestulirea poporelor, la integritatea tierelor si la mantuirea imperiului? — Lasămu să judecati voi. Noi pana un'a-alt'a, vomu fi memori injurielor, si beneficielor ori de unde aru veni ele!

Da, dle D ő z s a, noi scimus, si numai voi nu vedeti, că secolul progresă si progresă ne-contenit; noi vedem, si numai voi nu voiti a pricpe, că ideele libertății se desvolta pre dă se merge si apucă radecine totu mai tari la poporele asuprute. Neferici asupratorii, cari nu vedu si nu pricpe acăstă!

Da, dle D ő z s a, mai bine ar' fi ca să re manemu impreuna, dar' nu ca asuprati si asupratori, căci acăstă nici voi nu o vreti (?), ci ca omeni liberi langa omeni liberi, ca natuine libera langa natuine libera, căci acăstă o cere seclu noastru, si voi anca acăstă o vreti (?!).

Da, dle D ő z s a, să sperămu de la timpu, că acestu-a va satisface pretensiunile nostre juste, legale si equitabile, dar' să nu credeti, că timpul pote să indure multu institutiunile vostre ce le mai sustieneti anca d'in vechiul feudalismul; să nu credeti, că natuinea romana ar' fi atât de neconștientă de sine, in cătu să se lase vre-o dată a se topăi in caldarea magiarismului, care singura este ideea libertății vostre.

Aspirațiunile nostre nu trecu preste marginile tieri nostre; fia! ca aspirațiunile vostre să inceteze de a se radiemă pre nemti si a asupră pre frății vostri naturali, — pe romani! Credeti-me, că aceste aspirațiuni ale vostre nu ve promitu nici libertate; credeti-me, că ele ve ducu in labirintul periiuniei, — si vai! cu voi ne trageti si pre noi!

Lasati dar' fantasiele de predominire, descenđeti in realitatea in carea ne aflămu si noi si voi; studiati relațiunile nostre si ale vostre aci in tiera ce ni-a datu o stramosie nostri, si eu credut că, daca nu veti fi preocupati, voi veti vedé si dreptatea pretensiunilor nostre si pericolului aspirațiunilor vostre. Alegeti!

Rusia si Austria.

Rogămu pre inteligenția romanesca, ca, detornandu-si pusințele atențione de la neincetatele certo interne, să se ocupă ceva si mai inadins cu evenimentele cari se plănuiesc pre la vecini.

Au nu ati audită detunetul unei bombe aruncate de către unu generariu rusesc dreptu in midilocul imperiului austriac? Esecentă a să generariulu Rostislav Fadeiev publică pre la finea anului trecutu una carte in limb'a rusescă, intitulată „Despre puterea armata a Rusiei.“ In tierele cu regimul despoticu, său chiaru semi-constituționalu, funcționarilor publici si ca atâtua mai multu ofițierilor de la armata li este oprită a serie si a publică ori-ce lucru, de ori-ce specialitate fără scirea si consentițientul autorităților suprime sub grea pedepsă, care uneori ajunge pana la casatiune si inchisore. Urmează dura de sine, că ea ce a scrisu generariulu Fadeiev a trebuitu să treca neaperatul prin censura rusescă si că să a publicat cu consentițientul regimului rusesc. Generariu face onore si natuinei romanesci de a se ocupă de dens'a, prin urmare bun'a cuvantă cere ca să ne ocupămu si noi de d-nulu generariu Fadeiev, precum ne ocupămu ore-candu de generarii Duhamel, Lüders, mai tardin de Gortschakoff, Dannenberg si altii multi.

Cartea lui Fadeiev, tradusa in limb'a cehă, apoi in cea germană, tratăza unu subjectu „militariu politicu“, era in specialu tratăza pre largu despre positiunile „strategice“ ale Rusiei, despre poterea ei armata, despre aliatii si inimicii ei acum si in viitoru. Dupa studiile statistice ce a facutu, d-nulu generariu sustine că pana la anul 1900 Rusia va avea „una sută de milioane“ locuitori, era într'ace'a adeca preste trei-dieci de ani, poporele de origine slava si cele de confesiune „ortodoxa resarată“ d'in Turcia si d'in „monarcă austriacă“, aliate cu Rusia, inca voru ajunge in stare de a sari in ajutoriul ei cu una armata de cinci sute de miile (500,000). Dupa ce bravul generariu rusesc tramite mai multe asemenea date, apoi continua dicații că este a unu-spre-diecea ora ca Rusia să-si cunoască limpede problemă si destinalu său, că apoi să se decida a-si ajunge scopulu său cu tota energie si cu tote midilocele căte-i stau prin potinta.

Rusia are două căi d'inaintea sa. Său ramane localisata, ca imperiu alu poporului rusescu, strainu de totu ce este afara d'in fruntările sale, isolata chiaru si de poporele de acea-si origine său de acea-si confesiune ortodoxă. Generariulu Fadeiev crede că in acestu casu Rusia voindu să ramane aceea ce este, in viitoru nu va ramane ceea ce este, ci va merge totu scapatandu si perdiendu, său d'in teritoriu, său d'in potere si autoritate, precum i s'a intemplatu in anii 1856, 1859, 1866. „D'in acăstă alternativa neplacuta potem noi (Rusii) să scăpăm numai prin cea-l-alta alternativa, „daca Rusia va fi d'in sferă sa speciale si se va pune in fruntea lumii intregi slave si ortodoxe.“

Acăstă este problema carea, după Fadeiev, are să o deslege Rusia in secolul periodu de trei-dieci de ani, problemă pusa claru si netedu fara nici una frasa, de care li place altorul-a a se folosi spre a-si ascunde planurile loru si a amblă, precum se dice, cu doi bani in trei pungi. Nici Petru celu mare nu a vorbitu asi de claru in testamentul seu. Fadeiev merge mai departe. Se întrebă: care este adversariulu celu mai obstinatu, care cutreză a se lungi in calea Rusiei? In Rusia inca totu mai predomină opiniunea, că poterile apusone, Francia si Britanii aru pune cea mai obstinata rezistență realizarei planurilor rusesci. Dupa Fadeiev acăstă opiniune ar' fi cu totul falsă, cea ce densulu se si incercă a demonstra. Apoi dura cine este celu mai invinsu inimicu alu Rusiei?

„Austria este inamicul naturalu, celu mai de-aprōpe si celu mai periculosu alu Rusiei.“

Acăstă tesa a sa o aplică Fadeiev, — său daca voiti, guvernul rusescu — la trei cestiuni mari, adeca: cea orientale, cea pan-slavistică si cesta Marei-Negre. „Chiaia positiunei strategice in Oriente se află in posesiunea Austriei,“ dice Fadeiev. D'in cauza acăstă Rusia nu poate face nici unu pasu in Oriente. Dar' cestiunea orientale in Turcia europena a devenită cestiune slava, de candu Bulgaria, Serbia si Bosniacii s'au desceptat. Prin Serbi si prin Romanii supusi soeptrului Habsburgilor, acești-a potu influența forte multu asupr'a poporelor d'in Turcia europena numai să voiesca, era in Galatișa potu face Rusiei reulu celu mai mare prin reinverirea Poloniei, său prin nutuirea sperantiei Polonilor. Suntemu in pericol de a fi scosi pentru totu d'au'nă d'in Marea-Negru.

Atătea reale si perile, cari amenintă pre Rusia nu se potu evita, de cătu numai de ne vom decide a submina si surpă cu totalu acela imperiu fatalu, numită Austria.

Generalul Fadeiev, cautandu mai departe calea si midilocele, prin cari Rusia să-si pota ajunge scopulu principal, adeca de a ruina si desfășura monarcă Austro-Unguresca, reflectăza mai antâi, că cestiunea orientale nu se poate decide la Balcanu, nici cestiunea polona la Varsovia, nici a Marei-Negre la Bosforu, ci tote trei

cestiunile sunt ca una ghenu incurcatu, carele se po descurcă numai la Dunarea de midilocu, adeca in inimă Austria, că Rusia voindu si trebună să-si ajunga se pulu, are să-si indrepte lovitură sa de morte dreptu sp acelu punctu.

Cumă să dă Rusia acea lovitura?

La aceasta intrebare generalul musalescu reponde:

Austria si-va primi lovitura sa de morte, dacă Rusia va luă in mana cu vointia decisiva cauza „totoru Slavilor si a toturor ortodosilor.“ Ce e dreptu, că „Greci“, si de „Romani“ Rusia nu are trebuintă, inca coreligionari ai ei, i sunt scumpi si bine-veniti.

(Va urmă.)

Cameră representanților Ungariei.

Siedintă de la 24 mart.

Președinte: Paulu Somsich. Notar: Ales. Bujanovics. D'in partea guvernului au fostu de facia ministrul Ios. Eötvös, Balt. Horváth, Melch. Lónyay si Colon Bedekovics.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintă d'in urma, si după presintarea mai multoru petiționi, cari se tramtă la comisiunea petițională,

Comisiunea cestinată pune pre biuroulu camerăi două registre noue despre petiționile, ce le-a deliberațu.

Stef. Theiß interpelează pre ministrul comunicării in privința clădirii drumului de la Brasieu la Sighișioră in Transilvania si a edificarei podului prește fluviul Oltu. — Se va comunica ministrului concezintă.

Ministrul financiilor, Melch. Lónyay presintă camerei un projectu de lege constatoriu d'in 2 §-i, d'incătre cari celu d'antâi dispune, ca indemnitatea data ministrului să se prolongească pana la finea lui aprilie, și alu doilea contine, că indemnitatea incetează numai de cătu, daca legea bugetaria se va sanctuă si publică înainte de espirarea lunei lui aprilie.

Președintele spune, că projectul d'in cestină trebuie să se sanctioneze inca in lună acăstă; dreptu acea invita comis. financiară, ca să tiana inca astădă siedintă pentru a-lu discute.

Dupa acea ministrul financiilor mai presintă două proiecte relative la acordarea unui creditu suplementar de 27,900 fl pentru caleatorii orientale a Majest. Sale, și altul de 110,000 fl. pentru escontarea creditoru si fostului primat Ios. Kopácsy. — Se tramtă la comis. financiară.

Trecundu-se la ordinea dilei se cetescu a trei ora proiectele de legi despre creditul suplementar, pentru deficitul postal d'in an. 1869, despre abrogarea dreptului de alboragiu si despre modificarea §-ului 11 alu legel, relative la sustinerea provisoria a tribunalului financiar. — Se primește definitivu, ordinandu se tramtorealor la cameră magnatilor.

Colom. Székely recomanda camerei d'in partea comis. financiarie votarea ultimului capitulu alu bugetului, despre curtea de contabilitate preliminatu cu 80,000 fl. — Raportul se va tipari si pune in desbaterea camerei.

Paulu Királyi raporta d'in partea comis. centrali in privința mai multoru proiecte de legi despre contribuționea de cupone a obligațiunilor despre recumpărarea diecimelor de vinu, despre promulgarea legilor comuni in Croatiă si Slavoniă, despre regularea luerărilor de la rîul Timis și canalulu Beg'a, si despre supunerea la contribuțione a căilor ferate si a întreprinderilor industriale cări esistă pre terenul ambelor părți ale imperiului. 6 sectiuni recomanda camerei primirea proiectului de lege despre înșinuirea curtei de contabilitate modificat cu cameră magnatilor, era trei presintă unu votu separatu in intolesu refusatoriu. — Raporturile se voru tipari si admite in desbaterea camerei.

Notariulu, Ales. Bujanovics, cetescu estrasul procesului verbalu alu siedintiei de astă-di, care se tramtă camerei magnatilor d'impreuna cu proiectele de legi primite in a trei-a ceteră.

Președintele suspende siedintă pana la 12 ore, pentru ca in tempul acelu-a comisiunea financiară să discute projectul de lege despre prolungirea indemnitatii.

La redeschidere, Iul. Kaucz recomanda camerei primirea proiectului d'in cestină. — Raportul se va tipari si impartis intre membrii camerei.

Siedintă se inchiaia la 12th, ore m.

Siedintă de la 25 mart.

Dupa observarea ceremonialului indatenatu, c. Franciscu Szirmai cetescu raportulu comisiunii centrale in privința prolungirei indemnitatii, recomandandu camerei primirea lui. Cameră lu primește in generalu si specialu, ordinandu, ca votarea lui definitiva să se facă in siedintă de sambata (26. martiu).

Ant. C sengery raporta, că comisiunea financiară a terminat proiectul de lege relativ la bugetul statului. — Se va tipări.

Siedintia de la 26. mart.

Președinte: Paul Somsich. Notar: Colom. Széll. Din partea guvernului au fostu de facut ministerii: c. Iul. Andrassy, c. Em. Mikó, b. Ios. Eötvös și Colom. Bedekovics.

Dupa autenticarea procesului verbalu alu siedintiei ultime, si dupa presintarea mai multoru petitiuni, cari se tramtă la comisiunea petitiunaria,

Baronul Ion Bánffy interpeleaza pre ministrul comunicatiunii, daca are de cugetu a ducă lini'a ferata Oradea-Mare — Brasov pre la Turda?

Ministrul comunicatiunii, c. Emer. Mikó, reponde, că va esmit unu ingineriu pentru a corecta, daca este in interesul statului, ca lini'a ferata din cestiu să se duca pre la Turda. (Aprobare.)

Franc. Berecz interpeleaza pre ministrul finanțelor in privint'a tramitarii unui concipistu din ministerul de finanțe la Gyöngyös pentru a contrage restantele contributiunali. — Se va comunică ministrului respectivu.

Paulu Hoffmann raporta, că comisiunea pentru biblioteca a elucratu registrulu cărtilor, cari au să se recuie pentru bibliotec'a camerei; dreptu-ce cere, ca pentru spesele necesarie să se aplacideze una sumă lunaria de 500 fl. — Se va tipări atât raportul cătu si registrul.

Franc. Pulszky spune, că camer'a a primitu, in siedintia sa de la 23 febr., două proiecte de conclusu presintate de P. Hoffmann si Col. Ghyzy, conformu caroru-a au să se esmită două comisiuni, un'a constatoriu din 7 membri pentru esaminarea fondului universitatii reg. din Pest'a, éra ce'alalta din 12 membri pentru a esamină fondul religiunarii catolicu, care se administreaza de ministrul cultelor; dreptu-cea doresce, ca alegerea comisiunilor din cestiu să se admite in ordinea dilei. — Se decide, ca alegerea ambelor comis. să se faca in siedint'a de luni (28 mart.)

Trecundu-se la ordinea dilei, se cetește a trei-a ora si primosce definitivu projectul de lege despre prolungarea indemnitatii. — Se tramite camerei magnatilor.

Urmează la ordinea dilei proiectele de conclusu ale deputatilor Ed. Zedényi si Colom. Tiszai, presintate cu privire la afacerea secretarului de statu in ministerialu de comunicatiune, Ernest Hollán. Afacerea din cestiu se reduce la imputările facute secretariului de statu atât in camera, cătu si in diu-nistic'a magiara, si a nume: dñuariul ung. „Ellenor" a publicat in luna lui oct. a. tr. unu articlu, in care ministerul comunicatiunii fù acusat, că postpune int'resele statului intereselor calii ferate de sudu, facandu-se observatiunea, că secret. Hollán porta in acesta cestiu cea mai mare vina, fiindu că densulu este conducatorul si spiretul celu reu alu ministeriului.

Dupa cetearea ambelor proiecte, se escă una discu-tiune lunga si viua, carea se aménă pre siedint'a de luni (28. mart.)

Din comitatulu Zarandului, in martiu 1870.

Dati ne socota!

Nu sciu, daca in intregu comitatulu Zarandului, inse-sciu, că in ambele cercuri pretoriali a le Halmagiu si au facut colecte pentru Tofaleni, atât de la individi particulari, cătu si de la comune. Amu totu asteptat, ca aceste colecte să se publice in vre unul din diuariile noastre, inse pana astă-di nu s'au publicat. Avendu dura dreptulu a presume, că ofertele memorate nu au ajunsu la locul destinat, mi-ieu libertatea a provocă pre respectivul colectante său pre toti, daca sunt mai multi, ca să ni dñe socota publica in celu mai scurtu tempu, căci in casulu contrariu voiu fi constrinsu a li dă numele publicitatii si totodata si lectiunea cuvenita. Séu, decumva ofertele sunt tramise la locul loru, rugu pre on. comitetu din Sabin séu Muresin-Osiorheni, că să ni dñe deslucre.

Mai de parte,

Ore colectantele care, inainte cu căti va ani, a adunat oferte, — precum sciu numai din Halmagiu la vr'o 50—60 fl. v. a., — pentru radicare monumentului in memor'a martirului nostru Ioanu Buteanu si a celor cadiuti in „Campul de la Ternav'a", — ce are de cugetu să faca cu ofertele culese, si pana candu le va tine, fără a ni dă ce-va socota publica cu inteleasul, că căti bani s'au strinsu? de la cine? cătu a crescutu capitalulu pana astă-di? si că, daca aceste oferte nu s'au intrebuintat spre scopulu loru originariu, ore cum si spre ce au a fi intrebuitate?

Asteptandu, la tota intemplarea, si aci socota publica, propunu totodata ca, daca ofertulu este destulu de mare, adeca de ajunsu, bine, — éra daca nu, apoi să mai contribuim, ca, asié, inca in acestu anu, să potem adica unu modestu monumentu si acelorui martiri natu-

nali cari, tradati, au cadiutu pre „Campul de la Ternav'a."

Atât'a pentru astă-data.*)

Hannibal.

Aradu, 19. martiu.

Qui se excusat, magis se incusat.

On. publicu romanu si-va aduce a mente ne smintitul de articolu aparutu in pretiunitulu dinariu „Federatiunea", serisu de cătra preparandi in contr'a Dui profesor A. G., precum si-va reproduce in memoria si respunsul respectivului Prof. in contr'a invinuirei generali; bietii autori ai acelui articol au remasu muti la punctele produse in articolu profesorului loru. Cum că nu au respunsu, se poate splica usioru, de ora-ce, de locu, dupa aparerea articolului, căti va preparandi, cari suntu considerati dora a si mai calificati decătu cei-alati, fure atacati ex abrupto sine causa; domnii profesori erau in stare a-i elimină din institutu fără să-si fie cascigatu in aceasta causa ce-va informatiune sigura, cu totu că acei individi sunt multu in indiferenti, decătu să se ocupe de asié ce-va. Asié, si bietii preparandi, cari au serisu articolu, vediendu procedur'a Dnului profesor si inspaimantandu-se, n'au cutediatu a responde la articolu D. profesor A. G., temendumu-se de proverbii: Veritas odium parit.

Miscatu de poterea adeverului, vinu a dă protectiune aceluui articol plinu de adeveru, căci anim'a mi se frange de intristare, candu vedu o massa de junime inocinta asié de despriuia si asié de despriuia de totu ce e bunu, nobilu si frumosu.

D. profesor iù la analise tote assertiunile din men-tinutulu articolu, spre daun'a si compromiterea sa propria, căci acesta analise, ne fiindu fundata pre temeiulu adeverului, nu poate se subsista; de altu-mintrelea e si infirma in principiuri, de unde se poate splica, că D.su nu e destulu de consecinte in arguminte, producandu unu noroiu de concepte de feliurite directiuni, cari sunt atât de intortocate, in cătu abie se poate observa in ele coloreea scusei.

Să vedem! Cestiunatulu D. profesor imputa, că nu s'au pomenitu numele acelorui preparandi, cari s'au primitu cu bani in institutu. Numerulu acelorui-a e impo-santu, de ora-ce nu asié stă lucrulu, dupa cum afirma Dsa, adeca că respectivulu teneru, care vre să se insinue de preparandu, debue să produca testimoniu du a scoalele absolvite, care apoi cu actele adnectate se ascerne la ministeriu; căci inainte de ce acole se tramite spre aprobară, Dsa si-a facutu societă cu tat'a respectivului teneru; apoi nici unu parinte nu e asié de rigurosu, ca să nu faca mistificatiune cu anii fătului seu, sciindu, că si prin acesta cale nedrepta lu poate ajutoră. Acesta slabiciune cui se poate impută ore decătu Dui profesor, căci precum s'a mentionat in articolu aparutu, Dsa a primitu in institutu nesce copii, in cari inca consciuntia nu s'a desceptatu nici decătu, si cari numai in alu 10-le anu, dupa absolvirea studielor de preparandia, aru fi instare a ocupă scaunulu invetiatoreescu. — Cumca Dni'a Sa nu se slugatoresce cu elevii institutului, afara de unulu care i-e servitoriu, si cumca nu aru avé de felu cascigu de bani: aceste două assertiuni nu sunt basate pre deplinu, căci si acum si-face cuptoriu de tina cu unu prepa-randu; la a dou'a assertiune, intrebă din ce cauza a denumi-uitu unu preparandu normalistu, abie de 14—15 ani, de censoru generalu alu unui institutu pedagogicu, candu sunt altii cu clase mai inalte, cu asemene portare mo-rale si mai inaintati in judecat'a ratiunala; d'aci potem deduce directe la speculantia Dui prof., in urm'a carei-a respectivulu preparandu a depusu tac'a de censoratu, precum sum informatu, 50 fl. — Au dora cugeta Dnului profesor că in secolul presintate este secretu, care să nu pota fi descoperitul prin radiele luminei? Mai departe, D. sa se plange, că plat'a e pucina. Noi nu suntemu de vina, că e pucina; apoi dora nu voiesce să se suplinescă din pielea bietilor preparandi?... Mai afirma Dsa, că sunt obstacle in invetiamentu, a nume că nu sunt studie si instruminte, ce servescu de factori la splicarea si stu-dierea fizicei; e bine, daru alte studie sunt, si totu-si nici unu progresu nu se manifesta, căci Dni'a sa splica studie sale mecanice; in locu să le esplice, le cetește, apoi dice: „Iuati filor u de aci pana aci, in vestiati, că voi sunteți lumin'a po-

*) Banii, ce poporul romanu i ofere pentru sco-puri publico-natiunali său pentru scopuri de caritate, precum este casulu Tofalenilor, sunt avere sacra si neviolabila; deci noi inca rogămu pre respectivii DD. colectanti ca, publicandu-si societă, să se legitime; căci, altimtire, poporul se va disgusta de la ori-ce in-treprinderi natiunali, si apoi, Domne, căte sunt si trebuie inca să mai urmeze, de la cari neci unu romanu nu poate si nu trebuie să-si denegă e con-cursulu său, fara de a nu mai fi demn de numele marcatu ce lu porta. Cătu pentru propunerea co-respondintelui nostru d'a se radică, inca in acestu anu, unu modestu monumentu martirilor nostri cadiuti pre „Campul de la Ternav'a", noi o primim cu tota caldur'a. Pentru a evita ori-ce neplaceri, monu-mentul din cestiu s'ar poté comandă in Pest'a, la care-va statuaru; ar' poté fi de marmura, cu pretilu de 150—200 fl., destulu de durabilu si elegantu. Red.

porului romanu." Apoi placă a vedé progresu! Tote aceste le atesta toti acei elevi in cari esiste inca una radia de sentiu natiunalu si in cari sangele n'a degenerat inca prin vorbele jesuitice ale Dui G. — In fine Dsa justifica inovatirea: „pentru ce nu dimite pre elevi a casa la nascerea lui Cristosu si la invieră a lui", asié: că se nu-i mance ferele selbatice, sub cari nu-mi potu imaginea alta de cătu lupii, fiindu că in regiunile din pregiuri nu sunt alte fere selbatice. Apoi, eu cugetu că, daca pre elevii altoru institute nu-i manca lupii, tocmai in asié felu de excursiuni: atunci nici pre ei nu-i va manca. La Pasce, dace Dsa, nu-i lasa a casa, pentru că multi s'au caitu rentocundu se, si că, petrecandu căte 2 luni pe a casa, re-manu in restanta cu studiile. De aci resulta că, daca cunctorii acei-a nu aru speră a se poté impacă cu D. profesor prin busunariu, nu aru pausă atât'a timpu a casa — Deca studintii de aici, precum si cei din alte institute, a le caror'a agende sunt mai ponderose, nu suferă nici una inapoiare, apoi cu atât'u mai pucinu voru suferi preparandii romani din Aradu, cari nu se occupă decătu de colorea esterna a sciintelor. Nu potu să retacu inca nece unele apucature ridicule a le Dui A. G., care a declarat in fatu institutului intregu: că Ale-sandru Romanu sufere in inchisoarea de la Vatin, pentru că a public tu ce-va in contr'a lui Sincal. Ce paupertate de spiritu! . . .

D'in aceste en. publicu cugitoru se va poté con-vinge despre adeverul. Rogu dura cu totu respectulu pre D. profesor, ca să nu vorbesca mai multu despre cestiunea de fatia, ca nu cum-va să intre, totu mai intru, in labirintul mistificatiunilor, si in fine, do-reșu ca să respecteze sentiu moralu, care e frânelu potentu in contr'a instinctului egoisticu. Cucu.

D'in cotitu Timisiorei.

In interesul dreptății si alu adeverului, am aflatu de bine, pre astă cale, a intrebă pre Dui inspectoru distric-tuale de scole confes. din Lipova, Ioanu Tieranu, că are Dsa de cugetu a pune odata capetu abusului ce se face in scol'a din comun'a „Feregi ház"; are Dsa de cugetu a face cele de facutu pentru deschiderea concursului la „suplentia invetiatoreasca" d'acolo, dupa pre-scrierile mai inalte, ca să incete odata tergovin'a?

De astă data atât'a.

Unu romanu.

VARIETATI.

* * * (Dn'a Leontin'a Romanu n. Balomir), demn'a consorte a Dui Alessandru Romanu, primi dilele aceste-a diplom'a prin carea este alesa de membru onorariu alu Asociatiunei natiunali aradane, pentru cultur'a poporului romanu.

* * * (Statu'a lui Traianu) Cea mai renu-mita statua de marmura a Imperatului Traianu, repre-sintandu de doue ori natur'a, tienendu la man'a drepta sabia si in man'a stanga unu volumen; cuirasatu si cu tog'a drapatu pre bratiulu stangu; statu'a cea mai fru-mosa a Imperatului Traianu, din muzeul Florentiei, luan-ta prin fotografia si apoi litografiata cu norocitu succesu, se afia de vendiare la administratiunea „Trompetei Car-patilor." Pentru doi sfanti numai poté ave cine-va acesta pretiosa imagine, scumpa si-carui romanu, reprobusa cu arta in marimea ordinaria a tablourilor. Nu scim cu amu poté recomandă mai bine spre ornamentu de muri interiori de comună atât' urbana cătu si rurala, de scole si de ori-ce locu unde se aduna romani, decătu acesta litografie a celei mai perfecte status a Imperatului Traianu din căte au remas a le patronului nostru pana la noi. Recomandăm dura, si ca idea si ca ornamentu, ima-ginea marelui Traianu toturor romanilor de ori-ce opiniune sociale sau politica aru fi, cum si de ori-ce stare in societate. Se depune din acesta litografie, la tote biu-rourile telegrafo-postali, precum si la tote librariile, spre a se vinde, in tote pările Romaniei, totu pre doi sfanti exemplarulu, din care pretiu se voru opri tacele legiuite postali. („Informatiunile bucureșcene.")

* * * (Metodulu chinesilor d'a con-servă struguri) Domnulu Schiess, carele, sub cursul expeditiunii pruseasci in Asia' resaritena, con-dusa de contele Ehrenburg, a representatul interesele com-merciali ale Saxoniei in Chin'a si Japanu, serie cu privire la metodulu acestu-a urmatorile: Chinesii taia din una cucurbeta copta (bostanu, harbusu) unu acoper-amentu astu-feliu, ca cucurbeta devenita gaurita să se pota scobi comodu cu man'a. Dupa ace'a se asiedia, cu precautiune, in scoica cucurbei struguri cei copti si intemplanu-se acést'a, gaur'a se astupa era-si cu acoper-amentul, firesc că si acést'a are să se faca cu cea mai mare precautiune. Cucurbeta impluta este-modu se pune in unu locu recorostu, in carea apoi struguri se conservă forte lungu tempu in starea in carea au fostu candu s'au taiat de pre vitie. Dlu Schiess spune, in raportul său, că nu tote cucurbele sunt bune pentru conservarea strugurilor, asié sp. es. cucurbele fine de mancatu nu sunt bune, din cauza că au una carne pră-zamosă si, daca

se scobesce fructul d'in cele, petrudiescuit forte curundu. Cele mai practicee pentru scopul acestuia, sunt ecurburile de campu, fiindu ca au una coge tare.

** (Avere a basarecesca a Serbilor din Ungaria) constă d'in urmatoriele sume: a) Fondul național directu 980.968 fl. 52½ cr.; b) Fondul scolariclericalu 1,680.782 fl. 40 cr.; c) Fondul filantropicu Stratimiroviciu 47.598 fl. 98 cr.; d) Fondul metropolitanu pentru edificari 107.653 fl. 65 cr.; e) Fondul Tekelianu pentru academ'a militara 280.015 fl. 27 cr.; f) Fondul Putnikianu pentru stipendie 15.100 fl. 3 cr.; g) Fondul Zelicianu pentru stipendie 21.806 fl. 86 cr.; h) Fondul Bozicianu pentru stipendie 13.475 fl. 57½ cr.; i) Fondul Raiciana pentru monuminte 1525 fl. 39½ cr.; l) Fondul episcopiei aradane 9671 fl. 48 cr.; m) Fondul Sirmianu 1793 si 17.9 fl.; n) Fondul de depozite 17.839 fl. 82 cr.; o) Fondul d'in anulu 1810: 7775 fl. 44 cr.; p) Fondul Rajacicianu pentru seminarie 2108 fl. 99½ cr.; q) Fondul Dimitrijeviciu 46.859 fl. 48 cr.; r) Fondul scolariclericalu 143.340 fl. 27½ cr.; s) Fondul de pensiune pentru invetitori 40.093 fl. 60½ cr.; t) Fondul preparandiei aradane 4116 fl. 87 cr.; u) Fondul Balleanu pentru stipendie 28.365 fl. 13 cr. Suma totala: 3.476.097 fl. 78½ cr. val. austriacă. Serbii din Ungaria, alu caror-a numaru face cam 500.000 suflete, adeca cam a sieseza parte a toturor Romanilor de sub sceptrului habsburgicu, au una avere imposante naționale de 31½ milioane florinti. Daca romani aru ave numai 20 milioane, si daca una asemenea avere s'ar intrebuinta pentru scopuri de cultura naționale, er nu precum a facutu unu episcopu d'in Bucovina, care dede statului habsburgicu unu milionu florinti pentru resbelu, apoi n'ar' trebui se ne ingrigimiu asta-di de universitate, academie, scole de cultura, teatru naționalu, etc., că-ci tote aceste aru fi asigurate. Nu ni romane, decâtua ca se ni deschidemu si noi una data ochii si se reparâmu acea ce amu neglesu in tempurile vitrege. Daca Romanii, — se intielege, cei ce potu, voru imita pre unu Romantia, Siulatu, Zappa, Eman, Gosdu, Basiota, etc.; daca fia-carele d'intre noi va contribui banulu său pentru una avere naționale; daca aceasta avere va fi manipulata cu conscientiositate; apoi nu vomu ave se ne tememt, că romanul nu va poté areta, că ce este si ce voiesce. Se facemus asié, si se nu ne pase, daca unii d'entre betranii nostri voru dico: „Noi denegâmu concursulu nostru!“ — precum fece unu corespondinte d'in Pest'a alu „Gazetei Trans.“, d'in motivu, că elu se indoiesce despre posibilitatea infinitarei unui teatru romanu. Se sacrificâmu pentru totu ce e bunu si nobilu, si se nu ne indoimuc neci una data in viitorul gloriosu alu națunei noastre. Acelu ce nu face de cătu a se indoii, nu este capabilu neci candu de virtute, de sacrificiu.

** (In cercula de susu) alu comitatului Cetatea-de-Balta, s'a alesu la 22 a I. c., in loculu repausatului deputatu dietalu conte Lupu Bethlen (d'in partid'a drepta), candidatulu partitei stange Georgiu Elekes. Credemus că Romanii, abstienendu-se de la votare in urm'a politicei loru de passivitate in Transilvania, au remas credintiosi conclusorul enunciate in Conferint'a d'in Miercurea. Corespondintii nostri voru binevoi a ne inscientia si a dă publicitatii si numele aceloror-a, cari s'a uitatu de detorintiele loru de romani. Auditam că se afla unii d'entre intielegintii romani cari pre facia se tienu de passivitate, er pre sub mana indemnă pre poporu de a luă parte la alegerile pentru dieta d'in Pest'a. Asemenea intriganti aru trebui denunciatii opinionei publice, ca se i cunoscemus.

Sciri electrice.

Paris, 22. mart. „Journal Officiel“ d'in Parisu publica urmatoria scrisore a imperatului cätrea ministrului Ollivier:

„n relatiunile de facia credu, că este oportunu a accepta tote acele reforme, cari se recern pentru regimulu constitutiunalu alu imperiului, spre a pune una tienta dorintielor necumpetante de straformari, cari preocupa unele spirite si nelinișcescu opiniunea publica, causandu nestatornicia. Primele reforme voru fi acele, cari atingu constitutionea si prerogativ'a senatului. Constitutiunea d'in an. 1852 avea se dñe regimului mediu locele de a restaura auctoritatea si ordinea; ea trebui să remana apta de perfectiunare pana atunci, candu pozituna tieri ar' fi concesu a stabili libertăatile publice pre base mai durabile. Asta-di inse, candu straformările, ce se facura cu incetul, creara unu regimu constitutiunalu in consonantia cu principiile plebiscitului, — este de mare insemetate a primi in sfer'a legii tot-

ce este de natura legislativa mai multu speciale; a dă ultimelor reforme unu caracteru stabilu, a radică constitutiunea mai pre susu de tote controversele, si a convoci senatulu, acelu corp mare, care ascunde in sine atâta intieleptiune, spre a dă noului regim unu ajutoriu abundantu.

„Te rogu deci a te contielege cu colegii Diale, spre a-mi prezenta projectul unu senat-consultu, carele să stabileasca in modu nestramaturu decisiunile fundamentale d'in plebiscitulu anului 1852, să imparta poterea legislativa intre doue camere si să redă națiunei acea parte a poterii constituitorie, carea mi-a fostu incredintatuo mie.“

Vien'a, 23. mart. (Siedint'a sen. imperialu.) Ministrul de finanțe presinta doue proiecte de lege, unul relativ la vinderea averii nemisicatorie a statului, altul relativ la urcarea contributiunii pana la finea lui Juniu. Se continua desbaterea bugetului. La desbaterea „aperarii tieri“, Rechbauer urgiteza a se prezenta una lege de gendarmeria pre bas'a organisatiunei civile sub administratiunea politica. Propune, in fine, a se sterge una suma mai mare de unu milionu.

Mayrhoffer propune una rezolutiune, ca se se provoche regimulu a face una economisare mai buna in bugetulu militaru si a colcura pentru una desarmare generale in Europa. Propunerea acésta este sprininita. Ministrul pentru aperarea tieri dechiară, că s'a elaborat degă una lege noua de gendarmeria; se astepta numai aprobarea imperatului. Mai departe dico, că nu este cu potintia a mai reduce spesele pentru aperarea tieri, daca este vorba ca se mai sustina acésta institutiune. Resolutiunea lui Mayrhoffer se respinge cu 64 contra 53 voturi.

Vien'a, 23. mart. Comitetulu pentru rezolutiune respinsu, cu 9 contra 7 voturi, punctele 7 si 8 d'in propunea lui Rechbauer, cari dicu, ca diet'a se tramita deputati la senatulu imperialu. Giskra se dechiară in numele regimului contra starei exceptiunali a Galiciei.

Paris, 23. mart. Corpulu legislativu a respinsu reform'a de recrutare a lui Keratry, dupa ce ministrul de resbelu o combatu cu tota energi'a si aperă sustinerea gardei mobile.

Vien'a, 24. mart. „Tageblatt“ comunica scirea, că cont. Andrássy si-intrebuintieza tota influența spre a delatură ministeriulu presinte cislaitanicu, pentru ca atunci Beust se pota efectua impaciuirea cislaitana.

Stuttgart, 24. mart. Camer'a s'a aménatu. Ministrul de resbelu, ministr. de interne si celu de culte au demisjuntu. Suckow e denumitul ministr. de resbelu, Scheurlen de interne. Ministeriulu cultelor s'a incredintat consiliului de ministri. Regele a ordonat cabinetului a esamină si reduce inca una-data bugetulu, cu osebire in se erogatiunile departementului de resbelu.

Paris, 24. mart. S'a latită faim'a, că cestunea complotului d'in Februaru se va aduce inaintea tribunalului de justitia in Tours. Responsulu papei la not'a lui Daru s'a espădatu degă d'i România. Ledru-Rollin a parasitul Londra si va veni in Francia.

Tours, 24. mart. In processulu contr'a principelui Bonaparte, mai multi martori au constatatu caracterul iubitoriu de certa a lui Victor Noir. Intre principie si advocatulu Laurier se schimbara mai multe vorbe in privint'a portării principelui la acestu incidentu; Fonvielle i intrerumpe in se, strigându cätrea principie: Dta ai omoritu pre Victoru Noir intr'unu modu lasiu. Procurorul generalu cere ca Fonville se fia indepartat de acolo; in urm'a acestoru-a se intrerumpe siedint'a.

Rom'a, 24. mart. Episcopii de la conciliu au capetatu concediu de 14 dile pentru serbatoare Pascelor. Cardinalulu Fluyt tramite Arme-

nilaru d'in Constantinopolea una provocare emigra de la pap'a, prin carea li se ordona a supune patriareului Hassunu.

Geneva, 26. mart. „Genfer Journal“, spandu telegrammele ministrului Daru si ale cardinalului Antonelli, dico, că Daru voiesce a fi prezentat la conciliu prin unu episcopu francez si cere modificarea programei. Antonelli e de părere, că unu episcopu nu este aptu spre acest scop; nu refusa in se a luă in consideratiu observările Franciei, indata ce conciliulu va incepe desbaterile in acésta privintia.

Augsburg, 25. mart. „Agsb. Allg. Zeitung“ publica unu telegramu d'in Rom'a, care anunta că episcopulu Strossmayer a fostu silitu a paratribun'a intre mare scomotu, de ora-ce s'a pronuntat, că ori-ce dogma nu se poate statori fiind consentientul moralu alu toturor episcopilor.

Pavia, 24. mart. In noaptea trecuta, vre 40 persoane intrara in casarm'a de aici si in pura a strigă: să traiasca trapele! să traiasca, publica! Josu monarcia! In urm'a acestoru-a armatum una lupta mica, in carea s'au ranitul un oficieru, patru soldati si unu sergenta a ramas mortu, d'ntre turbatori au ramas doi morți ceilalti fiind alungati. De altumintere in orasul pace si linise.

Florentia, 26. mart. Foia oficială scrie că precum in Pavia asié si in Piacentia s'au cutu incercari a atacă casarm'a, in se in zedata D'in Brisihello au plecatu vre-o 70 barbati si mati cätrea Bologna unde aveau de eugetu in se intrunii cu mai multi armati, acestu planu nu li-a sucesu.

Bucuresci, 25. mart. Camer'a priu amendamentulu, in urm'a carui-a regimulu se pretiucesca cladirile căilor ferate Stroussbergice, precum si materialulu, care este de fact, si apoi se presinte camerei unu raportu in care se asemenea pretiulu constatatu cu sum'a obiectiunilor emise.

Leipzig, 26. mart. In comisiunea ancheta pentru impacarea polono-rutena se este intre Poloni si Ruteni certe infocate. Inversiunea ar' fi mersu si mai departe, daca siedintu nu s'ar' fi aménatu.

Paris, 26. mart. „Constitutionnel“ scrie că responsulu cardinalului Antonelli are se de monstreze, că cele doue-dieci si un'a de canone si au importantia ce Francia li-o insusiesc; cardinalul dico, „canonele potu fi modificate in majoritate prin desbaterile conciliului. Beserică nu a geta a se amestecă in politica. Canonele nu sunt de natură a silf pre Francia ca să fie adăunate în rezerva Antonelli speră că, in urm'a acestoru-dechiziuni, Francia nu se va mai tine de pretensiile sale.

Tours, 26. mart. Procurorul generalu admonieza pre juriu ca se se abstinea de la orice patim. Cere aplicarea legii contr'a acusatup. Elu nu accepta pre deplinu ice versiunii principelui, nice espunerea lui Fonvielle. Crede, V Noir a palmuitu pre principe precum a turistit-o acésta Fonvielle indata dupa faptă.

Rom'a, 26. mart. Contrarii infallibilităti ceru una disputa cu 10 aperatori ai infallibilităti in presentia toturor colegilor.

Bursa de Vien'a 28. Mart. 1870.

5% metall.	61.45	Londra	124.-
Imprum. nat.	71.40	Argintu	121.-
Sorti d'in 1860	97.90	Galbenu	5.87
Act. de banca	724. -	Napoleond'or	9.87
Act. inst. cred.	288.20		

Proprietari si editoriu ALEANDRU ROMAN Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU